

Korte studies in Mattheüs (136)

De Bergrede (41)

‘Verzamel geen schatten voor u op de aarde, waar mot en roest ze verderven, en waar dieven inbreken en stelen, maar verzamel schatten voor u in de hemel, waar geen mot of roest ze verderft en waar dieven niet inbreken of stelen; want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.’ (Mat. 6:20, 21).

We hebben in de vorige studie naar het onderwijs van Paulus in Kolossenzen 3 gekeken: het zoeken van de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn. Er is nog een ander gedeelte in Paulus' brieven waar hij onderwijs geeft aangaande de aardse schatten en dat is in zijn eerste brief aan Timotheüs. Daar zullen we in deze studie naar kijken.

Paulus maant Timotheüs zich af te wenden van mensen die denken dat de godsvrucht een bron van winst is. Zij zijn beroofd. Namelijk van de waarheid. Tegelijkertijd denken ze dat de godsvrucht of wat daar voor doorgaat een bron van geldelijk gewin is. Waaruit die godsvrucht bestaat, lezen we in 1 Timotheüs 6:3 en 4.

‘Als iemand een andere leer brengt en zich niet houdt aan de gezonde woorden van de Heere Jezus Christus en aan de leer die in overeenstemming is met de GODSVRUCHT, dan is hij verwaand, weet niets, maar heeft een ziekelijke neiging tot twistvragen en woordenstrijd. Daaruit komen voort: afgunst, ruzie, lasteringen en kwaadaardige verdachtmakingen, voortdurend geruzie van mensen die een verdorven gezindheid hebben en beroofd zijn van de waarheid, omdat zij denken dat de GODSVRUCHT een bron van winst is.’ (1 Tim. 6:3-5).

Let op het tweemaal herhaalde ‘godsvrucht’ in deze verzen. De gezonde woorden van de Heere Jezus Christus en de leer die in overeenstemming is met de godsvrucht werd veranderd in een bron van geldelijk gewin. Het wonderlijke Evangelie van de genade van God werd niet meer gebracht met het oog op het welzijn van mensen, maar om er zelf beter van te worden. In die context staat de tekst:

‘Want geldzucht is een wortel van alle kwaad. Door daarnaar te verlangen, zijn sommigen afgedwaald van het geloof en hebben zich met vele smarten doorstoken.’ (1 Tim. 6:10).

Het geloof is ingewisseld voor de geldzucht tot schade van de betrokkene zelf.

Hiertegenover zet Paulus een andere bron van grote winst. Hij geeft aan de geldzucht van de dwaalleraars, die rijk willen worden een bijzondere twist. Zo van: het is wel zo, de godsvrucht is inderdaad een bron van winst, ja, zelfs een bron van grote winst! Alleen zit hem die grote winst dan niet in een almaar grotere toename van de aardse bezittingen, maar het is winst omdat het godsvrucht met tevredenheid is.

‘Maar de godsdienst is een bron van grote winst met tevredenheid.’ (1 Tim. 6:6).

Niet zomaar winst, maar grote winst. Het zoeken van de dingen die in de hemel zijn geeft een tevredenheid die groter is dan enig geldelijk gewin. Paulus bedoelt ook echt wat hij zegt en hij benoemt de dingen zoals ze zijn. Hij heeft het over hetzelfde als waar de Heere het later in de Bergrede in andere woorden ook over heeft.

‘Want wij hebben niets de wereld ingedragen, het is duidelijk dat wij ook niets daaruit kunnen wegdragen. Als wij voedsel en kleding hebben, zullen wij daarmee tevreden zijn.’ (1 Tim. 6:7, 8).

Paulus lijkt het hier vooral over de predikers van het Evangelie te hebben en als hij 'wij' zegt, verwacht ik dat hij bedoelt 'jij, Timotheüs' en 'ik Paulus'. Dat lijkt me, gegeven de hele persoonlijke brief, het meest logisch. Dat haalt de angel natuurlijk niet uit de tekst. Geldzucht is een wortel van alle kwaad.

'Maar wie rijk willen worden, vallen in verzoeking en in een strik en in veel dwaze en schadelijke begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang.' (1 Tim. 6:9).

Ik denk dat Paulus hier weer spreekt over die personen die een andere leer brengen (vs. 3) en hij zijn pijlen dus vooral richt op hen die leren en onderwijzen. Dat neemt niet weg, dat we de waarschuwing breder mogen trekken. Zouden we immers ook niet allemaal de begeerte willen hebben om leraars van de gezonde worden van onze Heere Jezus Christus te zijn?

Voor de rijken in het algemeen – dus nu niet de dwalende predikers die op winstbejag uit zijn – heeft Paulus in dit hoofdstuk ook nog een paar woorden, waarin hij ook het 'schatten verzamelen'¹ gebruikt (1 Tim. 6:19).

'Beveel de rijken in deze tegenwoordige wereld² dat zij niet hoogmoedig zijn, en hun hoop niet gevestigd houden op de onzekerheid van de rijkdom, maar op de levende God, Die ons alle dingen in rijke mate verschaft om ervan te genieten.' (1 Tim. 6:17).

De aardse rijkdom stelt Paulus tegenover alle dingen die de levende God ons in rijke mate verschaft om van te genieten. Dat zijn de hemelse schatten. Die hemelse schatten zijn geen onzekere rijkdom. Het is ook geen rijkdom waarvan we later in 'het hiernamaals' pas van zullen genieten. Die rijkdommen zijn er ook voor nu, voor 'de nu eeuw', om ons daarin te verblijden en ervan te genieten. Het 'genieten' slaat dus op de 'alle dingen die God ons in rijke mate verschaft' en dat zijn niet noodzakelijkerwijs een hoop aardse rijkdommen.

Als ons al rijkdommen worden verschaft door God zijn die ook om ervan te genieten. Dat 'genieten' legt Paulus uit in vers 18:

'Om goed te doen, rijk te zijn in goede werken, vrijgevig te zijn en bereid om samen te delen.' (1 Tim. 6:18).

Als de rijken rijk zijn in goede werken, zijn zij niet alleen rijk in deze tegenwoordige eeuw maar ook in de toekomstige.

'Zo verzamelen zij voor zichzelf een schat: een goed fundament voor de toekomstige [eeuw], op dat zij het eeuwige leven verkrijgen.' (1 Tim. 6:19).

Paulus stelt duidelijk 'de nu eeuw' in vers 17 en 'de toekomstige eeuw' in vers 19 tegenover elkaar. Vergelijk dit bijvoorbeeld met Mattheüs 12:32. Daar gaat het over 'deze *aïoon*' en 'de toekomstige'. Mattheüs laat het woord *aïoon* daar ook weg, maar het is wel impliciet in de tekst aanwezig. Een ander soortgelijk voorbeeld is Efeze 1:21.

Rijken moeten hun hoop dus niet stellen op de onzekerheid van hun rijkdom, maar daarentegen een vast fundament leggen. Hier lees je weer een tegenstelling in deze drie verzen. 'Onzekerheid' tegenover 'een goed fundament'. Die tegenstelling wordt door de Heere verwoord met:

'Verzamel geen schatten voor u op de aarde [...], maar verzamel schatten voor u in de hemel.'

¹ *Apothosauridzoo*, dat is *thesauridzoo* met het voorvoegsel *apo*, weg van.

² *en tooi nun aïooni*, 'in de nu eeuw', voor deze uitdrukking zie ook 2 Timotheüs 4:10 en Titus 2:2.